Tilgængelighed på iOS

- en lille guide af Lasse Levinsen Uth, Center for Syn og Hjælpemidler, Aarhus. December 2021.

Gennemgang af nogle af tilgængelighedsfunktionerne i iOS:

- Berøring
- Markørstyring
- Stemmekontrol
- Bruge iPad som telefon (koblet sammen med en iPhone)
- Genveje
- Flyt og skjul hjemmeskærme
- Besvar opkald med Siri

Overskrifterne på hvert afsnit, svarer til menupunktet under Tilgængelighed i indstillinger.

1. Berøring

• Tilpasning af berøring

i. Varighed af tryk.

1. Hvis tiden er 0,30 sekunder eller over, vises tiden under fingeren for hvor lang tid man skal holde trykket inden der vælges.
2. Hvis tiden er under 0,30 sekunder, vises ikke tiden for varigheden.
3. Kan være god at bruge hvis der er mange fejltryk inden man rammer den rigtige tast.
4. Under varighed af tryk, kan du vælge om skubbebevægelser skal være til eller fra. Det anbefales at denne er slået fra, især hvis man bruger tastaturet.
5. Her er der muligt at hold en tast nede, f.eks slet tasten på tastaturet, i længere tid.

ii. Ignorer gentagelser

1. Kan være god at bruge, hvor borger har tendens til at trykke flere gange på samme tast.
2. Man kan indstille tiden for hvor lang tid der skal gå inden tryk på næste/samme tast registreres.
3. Hvis den skal bruges alene, skal borger være god til at ramme rigtige tast i første forsøg.

iii. Hjælp til tryk

1. Hvis borger er god til at ramme rigtig tast i første forsøg, men har tendens til at glide fingrene på tastaturet efter tasten er ramt, kan man vælge "**Brug placering af første berøring**".
    a. Kan typisk benyttes til borgere med god præcision, der har udprægede rystelser.

2. Hvis borger har svært ved at ramme rigtig tast i første forsøg, men er god til at korrigere placeringen efterfølgende, kan **"Brug placering af sidste berøring**" være en god løsning.
    a. Her kan man sætte fingeren på tastaturet og lade den glide til den rigtige placering efterfølgende.
3. Under begge indstillinger er det anbefalet at "Skubbebevægelser" er slået fra, da man får større mulighed for at flytte berøringen mere rundt på tastaturet.

iv. Kombinationer

1. Hvis borger har svært ved at ramme rigtig på første tryk, men er god til at holde fingeren nede flytte til rigtig tast, kan en kombination af "**Varighed af tryk**", med kort tidsinterval og "**Brug placering af sidste berøring**" være en god kombination. Så tillader enheden at man trykker og slipper indtil fingeren bliver holdt nede, og man så kan flytte til den rigtige tast til sidst.

v. Når man skal benytte tastaturet, og man har problemer med de motoriske færdigheder, kan det være en god idé at slå muligheden for at trække ned på visse bogstaver for at f.eks. skrive et tal, fra. Dette gør man under**: Indstillinger – Generelt – Tastatur og herunder slukke for: "Slå tastsvirp til".**

- **Vigtig viden om tilpasning af berøring**
  Tilpasning af berøring fungerer ikke med markørstyring. Hvis man har problemer med tremor, skal der benyttes en anden løsning, f.eks. TremorMouse fra TDK.

• Viderestilling af opkald

i. Herunder kan man vælge hvordan opkald skal besvares, og også om opkald skal besvares automatisk.

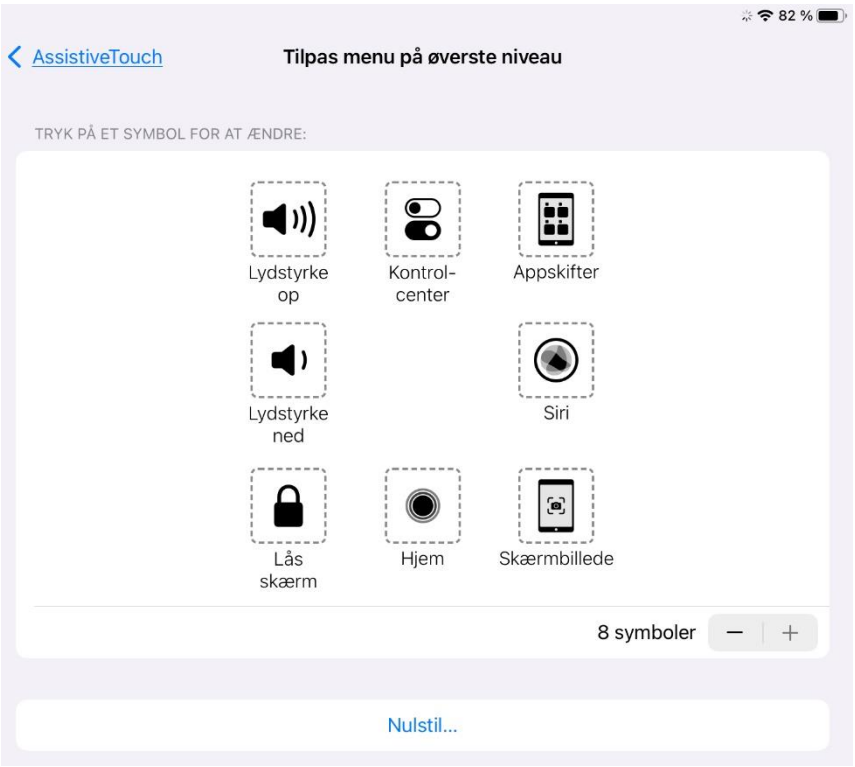
• AssistiveTouch

AssistiveTouch har mange brugsmuligheder. Det kan benyttes som hjælp til borgere der har svært ved at finde rundt på iOS enheden, eller til dem som kan have svært ved at trykke på hjem-knappen eller lydstyrkeknapperne mm. Derudover er det en vigtig bestanddel i hjælpen til betjening af enheden med markør.

i. **AssistiveTouch som hjælp til borgere der kan bruge fingrene**

1. Borger kan godt navigere med fingrene, men kan have svært ved at trykke på hjem-knappen, sluk skærm-knappen eller lydstyrke-knapperne.
2. Der kan være behov for andre genvejsknappe, som borger har svært ved at finde. F.eks. appskifter, kontrolcenter, skærmbillede og evt. speciallavede genveje.
3. **Tilpas menu på øverste niveau**
    a. Her kan du vælge hvor mange knapper der skal vises, og hvilke knapper der skal være.

b. En foreslået indstilling til denne type borger:

c. Specielle handlinger kan se således ud:
   i. Enkelttryk – Åbn menu
   ii. Tryk to gange – Hjem
   iii. Langt tryk – Siri

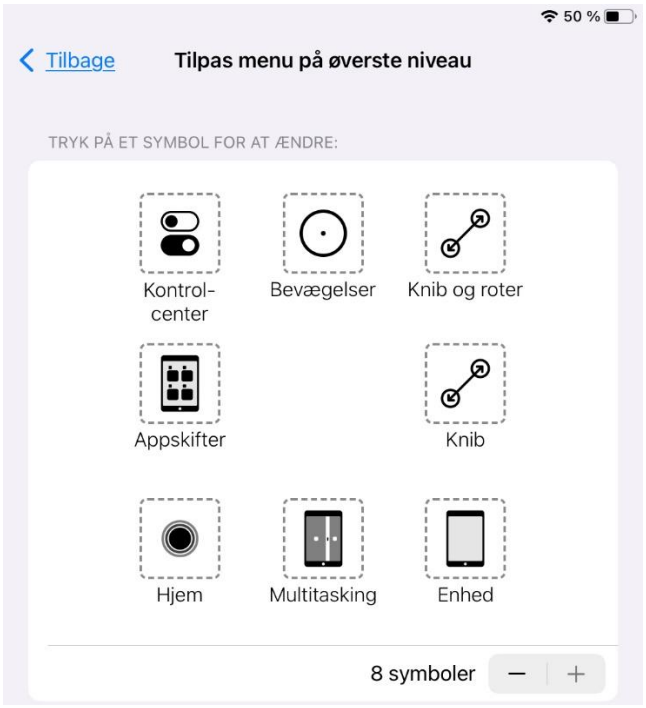
ii. **AssistiveTouch til borgere der skal benytte markørstyring**

Kan bruges med bl.a.:

Alm. Mus, Joystik, Musesimulator fra kørestol, øjenstyring, mm.

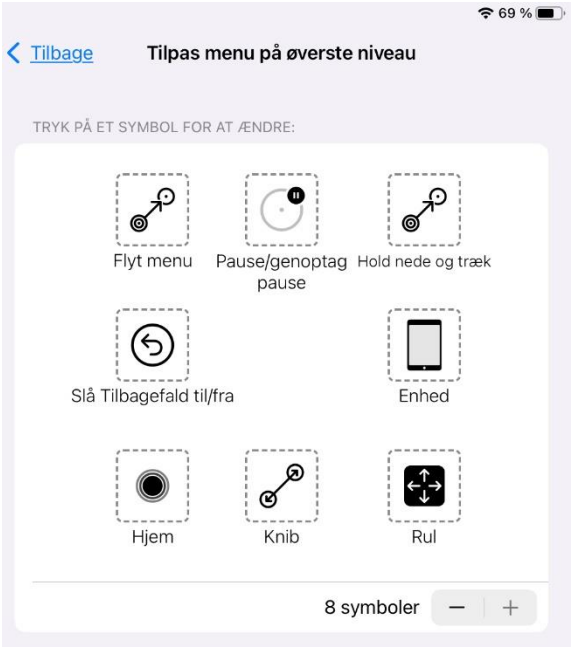
1. Kan groft deles op i borgere der har:
   a. Klikfunktion
   b. Ikke har klikfunktion og skal bruge pausebetjening.

2. **Borger med klikfunktion**
    a. AssistiveTouch menuen kan med fordel se således ud:

    b. Udfør berøringsbevægelser skal være slået til, så man kan bruge markøren til at rulle op og ned på siden.
    c. Pegeredskaber – Enheder
        i. Den tilsluttede enheds knapper bør indstilles således at:
            1. venstreklik er: Enkelttryk
            2. Højreklik er: Hjem
            3. Evt. klik på scroll hjulet: Appskifter
    d. Tips:
    Hvis man skal bruge mus med klikfunktion: ”Udfør berøringsbevægelser” skal være aktiveret så man bl.a. kan trække op og ned på skærmen. Hvis man vil redigere meget tekst, skal ”udfør berøringsbevægelser” være deaktiveret. Så kan man markere teksten som på en windows computer. Men her er man afhængig af at bruge scroll funktionen, eller tryk og hold funktionen (enten i AssistiveTouch, eller som en museknap) for at kunne rulle op og ned i de fleste apps.

3. **Borger uden klikfunktion, har behov for pausebetjening**
    a. AssistiveTouch kan med fordel se sådan ud:

    b. Specielle handlinger
    Det er vigtigt at det står som markeret, da man ikke kan benytte flyt menu, hvis det står anderledes.
        i. Enkelttryk – Åbn menu
        ii. Tryk to gange – Ingen
        iii. Langt tryk – Ingen
    c. Vis tastatur på skærmen og Vis altid menu skal være aktiveret.
    d. Udfør berøringsbevægelser skal være aktiveret.
    e. Brug controller skal være aktiveret.
    f. Følsomhed for registrering
        i. Bruges til at indstille musens hastighed
    g. Pausebetjening skal være aktiveret
    h. Tilbagefaldshandling – Tryk (så man altid trykker, når man har brugt AssistiveTouch controlleren).
    i. Bevægelsestolerance
        i. Afstanden du kan flytte cursoren inden pausehandlingen afbrydes.
    j. Aktive hjørner
        i. Et genialt hjælpemiddel hvor hjørnerne af enheden kan benyttes som knapper. Kan se således ud:
            1. Øverst til venstre: Hjem
            2. Øverst til højre: Kontrolcenter
            3. Nederst til venstre – Rul ned
            4. Nederst til højre – Rul op
        ii. Sekunder – Indstil den tid der skal gå hvor markøren holder stille inden den aktiverer.

2. Markørstyring

- Forøg kontrast – Aktiveres hvis der er behov for mere kontrast på markøren
- Skjul markør automatisk – Aktiveres hvis borger synes det er generende med markøren synlig hele tiden. F.eks. hvis borger vil se film.
- Farve – Indstil den ønskede farve på markørens kant.
- Markørstørrelse – øger og mindsker størrelsen på markøren
- Markøranimationer – Markøren vil i visse tilfælde forme sig efter knapperne, og vil blive draget mod knapelementerne.
- Rullehastighed – Styrer hastigheden på musens scroll funktion.

3. Stemmekontrol

- **Sprog**
    i. Vælg det sprog der passer dig bedst. For de fleste vil det være Engelsk.
- **Tilpas Kommandoer**
    i. Speciel.
        1. Her kan du se dine specielle kommandoer og oprette nye.
            a. Opret ny kommando
                i. Vælg udtryk (på det sprog du har valgt, den forstår ikke dansk)
                ii. Vælg handling
                    1. Indsæt tekst, f.eks. dit navn, adresse, mail-adresse, telefonnummer mm.
                    2. Start speciel bevægelse. F.eks. et swipe til højre for at kunne benytte MobilPay.
                    3. Start genvej. F.eks. Ring arbejdstelefon
- **Ordforråd**
    i. Her kan skrives nye ord ind, som systemet ikke kan genkende. Især hvis du vil bruge en kommando til at igangsætte en genvej.
- **Kommandofeedback**
    i. Vis bekræftelse – kan være godt så man ikke er i tvivl om kommandoen er genkendt.
    ii. Afspil lyd – kan give ekstra feedback på at kommandoen er iværksat
    iii. Vis stikord – giver forslag til relevante kommandoer. Kan med fordel fjernes når man er blevet vandt til at bruge systemet.
- De forskellige kommandoer der kan bruges, finder i et andet dokument.

4. Bruge iPad som telefon

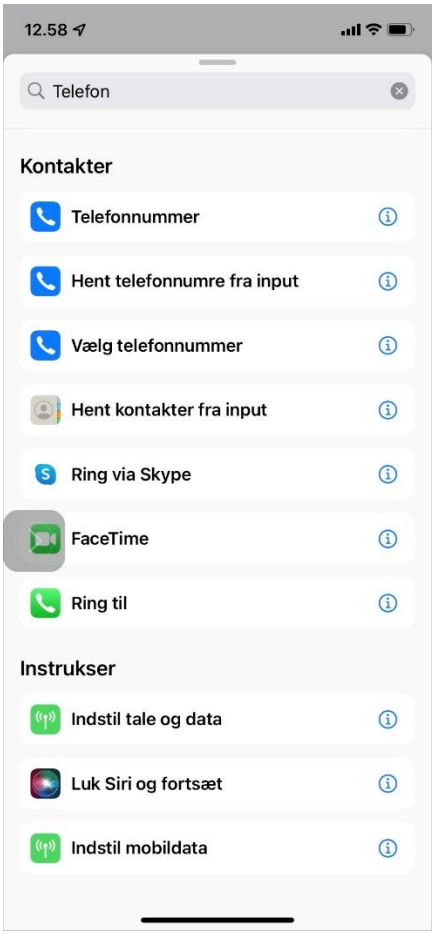
- Hvis borger har en iPhone og en iPad, kan man vælge at benytte iPaden som telefon. Så har du mulighed for at bruge opringning og sms via simkortet på telefonen, uden at skulle have telefonen op af lommen, eller hvis det er besværligt at betjene 2 enheder på en gang.
- For at det skal virke, skal både iPad og iPhone være logget på iCloud med samme apple-id.
- Begge enheder skal også være på samme Wi-Fi.
- Funktionen kan aktiveres under: Indstillinger – Telefon – Opkald på andre enheder.

5. Genveje

Genveje er en app, som ligger på iOS enheden når ud køber den. Hvis ikke den ligger på enheden kan du have kommet til at slette den. Den kan hentes igen på appstore.
Genveje er en måde at oprette små kommandoer/funktioner der udløser en handling.
Kan kobles sammen med automatisering og derved koble en eller flere forudbestemte triggere til en genvej.

- For at oprette en genvej, åbn Genveje appen på din enhed.
- Tryk på + symbolet, så er du klar til at oprette en ny genvej.

1. **Nem Telefonbog (og hvordan du laver egne billeder til genvejen på din hjemmeskærm)**
    i. I "søg efter apps og handlinger" skriver du telefon, og trykker på "Søg".
    ii. Nu får du bl.a. mulighederne

1. Ring via Skype (hvis skype er installeret)
2. FaceTime
    a. Her kan du taste telefonnummer, mail, eller vælge en eksisterende kontakt.
3. Telefonnummer
    a. Hvis den der skal ringes til, ikke ligger i kontakter, kan du her taste telefonnummeret. Herefter skal der vælges "Ring til", som

automatisk ligger som en valgmulighed når telefonnummer er valgt.

4. Ring til
    a. Her kan du vælge en eksisterende kontakt

iii. **I mit eksempel vælger jeg "Ring til"** (så vil skærmen se således ud)

iv. Nu vælger jeg den kontakt, jeg gerne vil ringe til.

v. Nu skal jeg kalde genvejen, det jeg gerne vil have den skal hedde. Det gør jeg ved at trykke på den øverste linje (hvor der på billedet står "Ring Arbejdstelefon". Nu får du muligheden for at ændre tittelen.

vi. Tryk på krydset (i øverste højre hjørne), så bliver genvejen gemt.

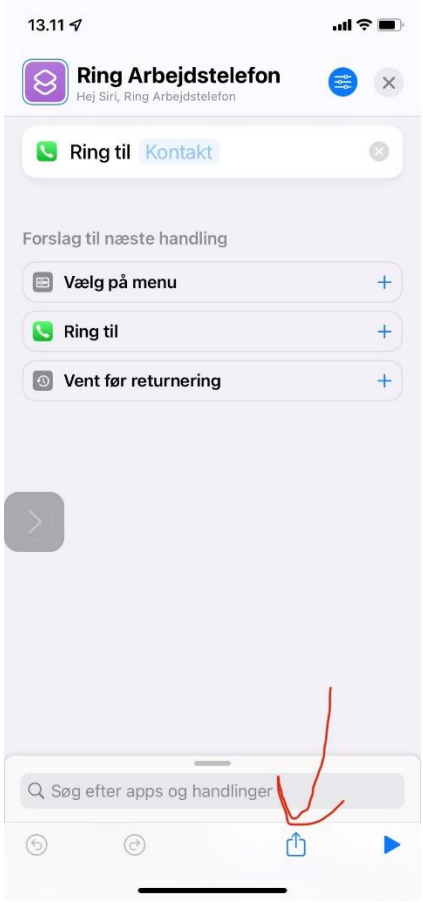
vii. Nu vises din genvej, og du kan teste om den virker ved at trykke på den.

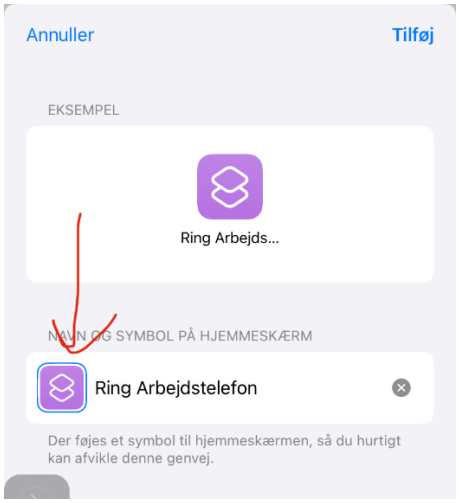
viii. Hvis genvejen fungerer som den skal, er næste skridt at få den lagt ud på hjemmeskærmen med det billede vi gerne vil have vist.

1. Tryk på de 3 prikker på genvejen.

2. Tryk på ”Del” ikonet (se pilen på billedet nedenunder)

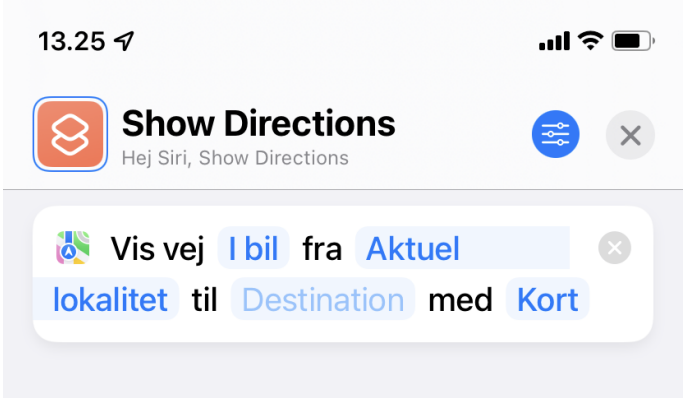

3. Vælg ”Føj til hjemmeskærm”
4. Tryk nu på billedikonet (se pil på billedet nedenunder)

5. Nu kan du vælge om du skal tage et billede med kameraet, finde et eksisterende billede på enhedens kamerarulle, eller vælge et billede fra arkiv.
    a. Det billede du vælger, vil være det der kommer til at være synlig på hjemmeskærmen
6. Vælg ”Tilføj” i øverste højre hjørne, og genvejen bliver tilføjet din hjemmeskærm, og er klar til brug.

2. **Nem navigation hjem**
    a. Opret en ny genvej (+ symbolet)
    b. Søg på ”Kort”
    c. Vælg ”Vis vej”. Din skærm ser nu således ud:

        i. I feltet ”I bil”, kan der vælges om navigationen skal være i bil, til fods, på cykel eller med offentlig transport (eller den sidste ”Spørg hver gang”, hvis man skal kunne vælge selv).
        ii. I feltet ”Aktuel” har man mulighed for at vælge om navigationen skal foregå fra der man er nu, eller om det skal være fra en speciel adresse.
        iii. I feltet ”Destination” indtaster du den adresse der skal navigeres til
        iv. I feltet ”Kort”, kan du vælge om navigationen skal foregå i Apples Kort, eller i Google Maps, hvis denne er installeret.
    d. Når de rigtige parametre er tastet ind, kan du give genvejen det navn du ønsker, ved at klikke øverst oppe på teksten (her på billedet ”Show Directions”) og give den det ønskede navn.
    e. Du kan også ændre ikonet på genvejen ved at trykke på symbolet ved siden af genvejens navn. Nu får du mulighed for at ændre farve og glyf, hvis det er ønskeligt.
    f. Hvis du har givet den et nyt navn, farve eller glyf, skal ud huske at trykke på krydset, så genvejen bliver gemt, og derefter gå ind i redigering af genvejen igen ved at trykke på de 3 prikker.
    g. Nu kan du trykke på ”Del” ikonet (som vist under ”Nem telefonbog” punkt 2).
    h. Her har du igen mulighed for at ændre billedet der skal vises, eller ændre navnet, og så trykke tilføj.
    i. Nu er genvejen gemt på din hjemmeskærm.
3. **Tidtagning**
    a. Opret ny genvej (+ symbolet)
    b. Søg på ”tidtagning” og vælg ”Start tidtagning”
        i. Udfyld tiden tidtagningen skal vare.
        ii. Vælg om det skal være sekunder, minutter eller timer.
        iii. Ændre navnet på genvejen, øverst oppe.
        iv. Tryk på ”Del” ikonet, og vælg ”føj til hjemmeskærm”
        v. Nu kan du igen ændre navn og billede inden du føjer det til hjemmeskærmen.
4. **Musik**

Man kan enten benytte de kommandoer der ligger til musikafspilning i Apples egen musik App, eller man kan vælge at benytte Google assistant til at afspille musik fra enten Spotify eller Youtube.

    a. Apple Music

i. Opret ny genvej (+ Symbolet)
ii. Søg på ”Musik”
iii. Vælg f.eks. ”Afspil”, og ved at trykke på feltet ”Musik” kan du vælge den musik der skal afspilles.

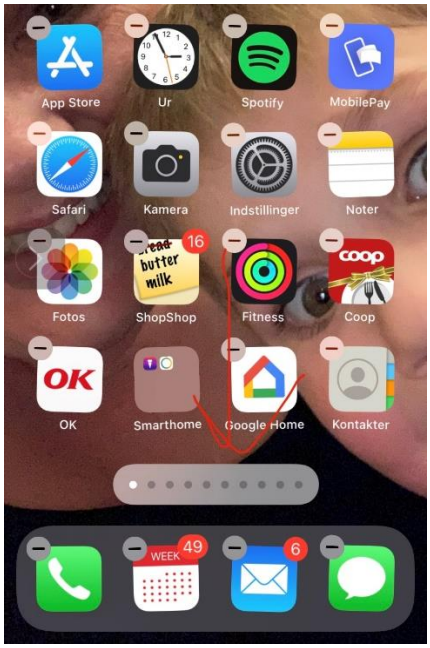
b. Musik via Google assistent

i. Opret ny genvej (+ symbolet)
ii. Vælg feltet Apps (under søgefeltet), og vælg derefter Assistant.
iii. Vælg ”Spørg Google”
iv. I feltet ”question” kan man vælge at skrive f.eks. afspil Jack Johnson på Spotify.
v. Giv genvejen det ønskede navn og husk at trykke på krydset for at gemme genvejen inden du tilføjer den til hjemmeskærmen.
vi. Hvis man har en google nest højttaler i hjemmet, kan man vælge at skrive f.eks. afspil Jack Johnson på Spotify, på stuen. (Hvis man har valgt at kalde google nest enheden for stuen.) Så vil musikken komme på din højttaler, og ikke på iOS enheden.

5. Flytte og skjule hjemmeskærme

Man kan vælge at ændre i rækkefølgen på sine hjemmeskærme, eller helt at skjule en hjemmeskærm. Det kan være praktisk ift. hvis man f.eks. ønsker at skjule en række apps, som bl.a. Apples apps der automatisk bliver lagt ind på telefonen, eller hvis man ønsker at skjule Indstillinger-appen.

a. Tryk og hold nede på din hjemmeskærm.
b. Tryk på prikkerne nederst på skærmen (som vist med pilen på billedet nedenunder)

c. Nu får du et billede frem af alle dine hjemmeskærme, og du kan vælge at flytte rundt på dem, så du får den rækkefølge du ønsker, eller du kan vælge at fjerne fluebenet så en hjemmeskærm ikke bliver vist. Tryk på ”OK” når du er færdig.

6. Besvar telefonopkald med Siri

Siri kan kun besvare opkaldet, og altså ikke lægge på mens du er i en samtale. Her må du få din samtalepartner til at lægge på.

a. For at besvare et telefonopkald med Siri, skal ”Hej Siri” funktionen være slået til på din enhed.
b. For at besvare skal du sige: Hej Siri, besvar opkald.
c. For at afvise et opkald skal du sige: Hej Siri, afvis opkald.